

Tilsvar i Hallingdølen til OEDs imøtegåelse av min kritikk av prosjektet 'nasjonal ramme'.

## OEDs Kost-Nytte analyse for vindkraftanlegg er et makkverk!

av Nils Faarlund, Stiftelsen Norges høgfjellsskole (7/10/18)

**Politisk rådgiver Christian Haugen** i Olje- og energidepartementet (OED) forsvaret i Hallingdølen den 4/10 den blå-blå regjeringens storsatsing på overproduksjon av elkraft på bekostning av en veritabel rasing av "landet som det stiger frem" – fra Lindesnes til Nordkapp. Departementets aktuelle talsperson forankrer denne molbo-politikken i tre vesentlige faktorer som angivelig "vil føre til ein auke i kraftforbruket i Norge":

- **Øket økonomisk aktivitet**
- **Vekst i folketallet**
- **Overgang fra fossil til fornybar energi**

**Kost-nytte tenkerne i H + FrP turer frem i kjente spor.** Vi har valgt en regjering som vil løse fremtidens problemer – herunder 'miljø'-problemer – med fortsatt økonomisk vekst. Men i en 'politisk korrekt' kost-nytte analyse å anføre folketallsvekst og utfasing av fossile energikilder som nødvendige og tilstrekkelige begrunnelser for storstilet å ødsle bort vår uerstattelige, frie natur, avslører en virkelighetsfjern, økonomisk modelltenkning. Den er virkelighetsfjern fordi en slik politikk gjør opp regningen uten vert: Fri natur kan ikke produseres – og egenverdien av natur som ikke er berøvet sin ekthet, går aldri ut på dato!

**Vi har fått med oss at initiativet til økt elproduksjon,** basert på "nasjonal ramme for vindkraft på land" fikk "brei politisk støtte" i Stortinget, da energimeldingen ble behandlet i 2015. Men forutsetningen for denne støtten var at OED ved sitt fagdirektorat NVE skulle "unngå dei mest sårbare og viktige områda" (jf. politisk rådgiver Haugens uttalelser til Hallingdølen). Enhver som tar seg tid til å besøke NVEs nettsider vil se av konsesjonsbehandlingen for vindkraftanlegg at det er la-a-angt mellom prosjekt som er skrinlagt av hensyn til "miljøinteresser". Jeg har fulgt vindkraftutviklingen i Norge siden Totenåsen, der jeg trådte mine barnesko, ble truet i 2010 av landets til da største prosjekt. Til tross for vedvarende kritikk fra natur- og miljøvernorganisasjoner – og de etter hvert mange berørte i lokalsamfunnene – har

jeg ikke sett noen nevneverdig bedring av det summariske beslutningsgrunnlaget for nøkkelkategoriene natur og friluftsliv.

**Det har så langt ikke vært tegn til ”friske penger”** til opprustning av kompetansen innenfor etatene som frembringer beslutningsgrunnlaget for disse vesentlige kategoriene. Det er heller ikke spor av tiltak for å komme bort fra konsekvensutredningenes abstrahering av den frie naturens egenverdi. Praksis ved konsesjonsbehandling i NVE og behandling av ankesaker i OED er at ”kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen” (Grunnlovens forutsetninger, jf. § 112) ene og alene redegjøres for i abstrakte kategorier og tallstørrelser som tilslører virkningene av naturinngrep:

- **Biologisk mangfold/biodiversitet**, tallfestet som antall arter og/eller genetisk mangfold – og dermed underslår fri naturs kvalitet
- **Tap av INON**, 3 kategorier, tallfestet i % – sier ingen ting om fri naturs kvalitet
- **Tap av rødlistearter**, tallfestet i de 5 kategoriene RE, CR, EN, VU og NT
- **Verdiangivelse** av naturmiljø, m. v. angis i kategoriene: Liten, Middels, Stor
- **Virkning** på naturmiljø, m. v. i kategoriene: Stor negativ, Middels negativ, Lite negativt, o. s. v.
- **Konsekvens** for naturmiljø, m. v. angitt som "summen" av verdiangivelse og virkning, f. eks. som "Middels negativ konsekvens" – hva betyr vel det?!
- **Konfliktvurdering** angitt i 5 konfliktkategorier fra A (liten/ingen) til E (svært stor) – en effektiv tåkelegging av virkningen på et lokalsamfunn

**Denne konsekvente bruken av abstraksjon** i angivelsen av "naturmiljøets tilstand" og "virkningen av planlagte inngrep i naturen" i konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg underslår naturens kvaliteter – den frie naturens egenverdi. Hverken politikere eller landets innbyggere som ikke fordyper seg i slike tankespinn, kan forestille seg følgene av naturinngrepene. Hva bokstaven D sier om konfliktnivået i et lokalsamfunn, eller "Middels negativ konsekvens" for ”virkning på naturmiljø” om uopprettelig tap av naturens attraksjonsverdi, forblir gåtefullt og effektivt tilslørt! Naturvennen Peter Wessel Zapffe som var tidlig ute med å hevde egenverdien av fri

natur, kalte landskapsruinene etter vannkraftutbygging for *Apparatenlandschaft*.

**Etter å ha avlagt denne visitten hos regjeringens makkverk** av en vurdering av kostnadssiden for den forestående raseringen av landet vårt – vidt og bredt, høyt og lavt – vender jeg tilbake til tenkningen bak modellens nytte-side. Forventningene til satsingen er altså at den vil gi en vesentlig økonomisk gevinst som derved bidrar til å balansere statsbudsjettet med økende innbyggertall, samtidig som overgangen til null-utslippssamfunnet blir håndterbar. Og dette er ikke bare forventninger, men det er doktriner for hvordan ”vårt lille land” med vår åpne økonomi i en globalisert verden skal sikre vår økonomiske velstand i fremtiden.

**Troen på egen suverenitet er jo imponerende**, men velvillig sagt, avspeiler det mest en tro på julenissen i en verden hvor alt flyter. Politiske doktriner har jo forøvrig bare gyldighet innenfor et avgrenset tankeunivers av egeninteresser. Politisk rådgiver Christian Haugen har i Hallingdølen altså på vegne av det departementet som har ansvaret for å omsette regjeringens energipolitikk i praksis, ikke kommet med allmenngyldige og troverdige argumenter for de blå-blåes storsatsing på overproduksjon av elkraft på bekostning av en veritabel rasering av ”landet som det stiger frem”.

**Når vi virkelighetsorienterer oss** og tar med i betraktning at Norge er det eneste landet i verden som allerede i dag, men også i overskuelig fremtid, har elkraft nok til ’det grønne skiftet’ med tidens teknologi, gir det seg selv at universalløsningen rett og slett er en radikal reduksjon i verdenssamfunnets forbruk av energi til alle former for produksjon og transport. Den blå-blå doktrinen faller på sin egen urimelighet og må erstattes av ambisjonen om at Norge leder an i realiseringen av det ’grønne’ lavenergi-samfunnet!

\*\*\*\*\*